І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і адміністрація
"Svoboda", 81-83 Grand St
Jersey City, N.J. 07303
Телефони (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 166. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 17-го ВЕРЕСНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, SEPTEMBER 17, 1974 No. 166. VOL. LXXXI.

У СОВЄТСЬКІЙ НАТОРЗІ: ВАЛЕНТИН МОРОЗ ГОЛОДУЄ

ДЕНЬ ГОЛОДІВКИ

79

СОВЄТСЬКА ПОЛІЦІЯ РОЗГРОМИЛА ВИСТАВКУ НЕЗАЛЕЖНИХ МИСТЦІВ У МОСКВІ

Москва. — У першій того роду конфронтації між брутальною поліційною силою тоталітарного совєтського режиму і мистецьким світом на одній з площ у Москві 15 вересня, совєтська поліція використала поліційні відділи, групи т.зв. „дружинників", трактори і пожежні автомобілі, щоб не допустити до виставки під відкритим небом творів групи совєтських незалежних мистців. Поліція розігнала зібраних кілька сотень глядачів, поливаючи їх водою з пожежних автомобілів. Одночасно, з допомогою привезених тракторів, інші групи поліції і „дружинників" нищили виставку. Захоплені картини поліція вкидала на вантажні авта, щоб відтак, як інформують, їх спалити. У зударі з поліцією було поранено трьох західніх кореспонентів, в тому одну жінку, яких важко побили „дружинники". Потурбовано Лінну Олсон з Асосієйтед Прес, Майкела Парса з „Балтимор Сан" та Рассела Джона з Американської Радіонадавчої Корпорації. „Дружинники" виривали з рук кореспондентів фотографічні апарати і їх відразу розбивали.

Як відомо, це перед двома тижнями група совєтських незалежних мистців повідомила совєтські урядові чинники про свій плян влаштувати відкриту виставку на одній з площ в Москві. Ніякої відповіді, ні заборони група не одержала і 15 вересня мистці почали організувати виставку своїх творів. Поліція, однак, не дала їм змоги закінчити підготовку до виставки, насильно розганяючи зібраних глядачів і забираючи та нищачи мистецькі картини. Особливо погромницькими досягненнями відзначилися „дружинники", совєтська модерна „Чорна сотня", які при повній пасивности міліції нищили картини, фізично атакували мистців і глядачів, включно з чужинецькими кореспондентами.

Поліція арештувала ряд осіб, в тому також п'ять мистців: Оскара і Александра Рабінів, Надежду Ельськую, Євгена Рухіна та Валентина Воробйова.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ ЗАКІНЧИЛА ПЕРЕВІРКУ МАЙНА, ДІЛОВОДСТВА І ОРГАНІЗАЦІЙНОГО СТАНУ УНС ПРОГОЛОШЕННЯМ СТВЕРДЖЕНЬ, ЗАЯВИ І ЗАКЛИКУ

Джерзі Сиґі. — Як уже інформовано, тут в тижні від 7 до 13-го вересня відбувалася піврічна перевірка майна, діловодства та організаційного стану Українського Народного Союзу, яку перевела новообрана на конвенції в травні цього року Головна Контрольна Комісія в складі: мґр Іван Геврик, з Вінніпеґу, мґр Іван Винник з Ню Йорку, проф. д-р Богдан Гнатюк з Філядельфії, інж. Іван Ващук з Детройту та д-р Іван Скальчук з Філядельфії. Перед закінченням перевірки Контрольна Комісія відбула спільні наради із затрудненими в Головній Канцелярії екзекутивними урядовцями та поінформувала їх про вислід перевірки, про який мова в надрукованих побіч їхніх „Зверненні, заяві і закликові".

Головна Контрольна Комісія УНС. Сидять (зліва): д-р Іван Скальчук, проф. д-р Богдан Гнатюк, мґр Іван Геврик, мґр Іван Винник та інж. Іван Ващук.

Мавши на увазі однодушне рішення попереднього Головного Уряду УНС в лютому цього року, щоб УНСоюз поставив до розпорядження відповідних міжнародних установ свої фонди на перевіз на Захід та необхідне лікування знесилених до краю совєтським ув'язненням історика Валентина Мороза, кібернетика Леоніда Плюща та інших заарештованих і ув'язнених в Совєтському Союзі українців, Контрольна Комісія ствердила, що Екзекутивний Комітет поробив у цій справі відповідні заходи та рекомендувала їх продовжувати, закликаючи рівночасно найширші кола членства УНСоюзу активно включатися в усі крайові і місцеві акції на оборону тих мучеників за правду і волю.

Румунія формально відкинула претенсії Москви бути центром „світового комунізму"

Букарешт. — Згідно з повідомленням аґентства Ройтерс, ЦК Румунської комуністичної партії опублікував у партійному журналі „Сцінтея" тези до заплянованого на листопад цього року партійного конгресу, стверджуючи, що не має потреби для творення чи існування одного політично керівного центру світового комуністичного руху. У тезах говориться, що на сучасному етапі не може бути більше мови про існування якогось одного центру, який мав би право координувати діяльність і унапрямлювати політику національних комуністичних партій в окремих країнах. Хоч у документах ні разу не вжито у прямій формі назви СССР, чи КПСС, то з документу виразно видно, про кого мова і в чому справа.

Як відомо, теперішній румунський комуністичний лідер Ніколя Чауческу, ще від 1965 року займає незалежну лінію у румунській зовнішній політиці, відмовляючися повинуватися диктатові Москви. Остання декларація не вносить нічого нового, але має свою вимову з уваги на включення її в офіційні документи Румунської комуністичної партії, на базі яких має формуватися румунська зовнішня і внутрішня політика. Після недавніх святкувань з нагоди 30-річчя звільнення Румунії від німецько-гітлерівської залежности з досить видатною участю совєтської делеґації під проводом А. Косиґіна коли Чауческу голосно славословив СССР за допомогу Румунії, ця декларація виявляє, що між урядами і партіями СССР і Румунії таки не дійшло до погодження по лінії, що її пропонувала Москва.

Віктор Некрасов прибув до Швайцарії

Берн, Швайцарія. — Аґентство Ройтерс повідомило, що до Швайцарії прибув з СССР совєтський письменник - лавреат Віктор Некрасов, який попав в неласку партії та уряду за позитивне відношення до дисидентів, а зокрема за критику розправи совєтського уряду з А. Солженіциним. Віктор Некрасов одержав виїздну візу з СССР з правом на перебування за кордонами СССР на час двох років. Невідомо, чи йдеться тут про форму усунення В. Некрасова в СССР і про відібрання йому совєтського громадянства, чи тільки про тимчасовий його виїзд з СССР. В. Некрасов виїхав до Швайцарії з Києва разом з дружиною. Досі він жив в Києві і вважається членом Спілки письменників України. В. Некрасов належить до групи письменників, які пишуть російською мовою.

СТВЕРДЖЕННЯ, ЗАЯВИ І ЗАКЛИКИ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу в складі: Іван Геврик, Іван Винник, Богдан Гнатюк, Іван Ващук й Іван Скальчук перевела в днях від 7-го до 13-го вересня 1974 піврічну перевірку діловодства та фінансового й організаційного стану цієї установи та її видавництва „Свобода", виховно-відпочинкової оселі „Союзівка" і допоміжної Української Національної Корпорації Дому УНС. У висліді цієї перевірки Контрольна Комісія стверджує і закликає:

1. Український Народний Союз у цьому своєму ювілейному 1974-му році, в якому йому сповнилося 80 років з дня заснування, збільшив значно своє майно, бо на 400,664.00 долярів у першому піврічч**і**. Теперішній фінансовий стан цієї найстаршої і найбільшої української народно-забезпеченевої установи свідчить, що фінансовий її ріст проходить успішно, мимо економічних коливань і труднощів, наявних тепер в Америці і світі.

2. Украънський Народний Союз в першому піврічч**і** цього свого ювілейного і конвенційного 1974-го року мав також поважні організаційні успіхи. Головна Контрольна Комісія закликає всіх членів УНС, Управи Відділів, зокрема їх секретарів — цих перших воїнів на союзовому організаційному фронті, всі Окружні Комітети та всіх членів Головного Уряду продовжувати свої організаційні зусилля та із ще більшим завзяттям розгортати теперішню осінню членсько-організаційну кампанію, щоб досягнути цьогорічну організаційну мету: придбати для УНСоюзу 6,000 нових членів та збільшити загальну кількість його членства до небувалої досі висоти — 90,000!

3. В цьому 1974-му році в місті Джерзі Сиґі, що є осідком УНСоюзу, закінчено будову 15-поверхової Української Будівлі УНСоюзу та віддано її до вжитку. Десятки тисяч членів УНСоюзу, як і вся велика українська громада оправдано пишається цим новим великим українським досягненням.

Для повного використання цього нового досягнення, теперішнім невідкладним завданням дня треба вважати необхідність успішного закінчення пертрактацію для здобуття відповідних підприємств і установ, які винайняли б для свого вжитку вільні приміщення в цьому Домі УНСоюзу. Контрольна Комісія признає, що винайм цих приміщень в теперішній ситуації натрапляє на поважні труднощі і тому зобов'язує Дирекцію Української Національної Корпорації Дому УНС докласти всіх старань і зусиль, щоб бодай частинно розв'язати цю проблему і найпізніше до травня 1975-го року винаймити щонайменше п'ять дальших поверхів.

4. Інвестувавши в будову свого нового дому частину власних фондів, Український Народний Союз значну частину коштів цієї будови покрив фондами, позиченими в банках. При започаткуванні цієї будови в 1971-му році відсоткова стопа від таких позичок виносила 6 відсотків, але від того часу за чотири роки вона значно зросла, часто збільшилася вдвоє. У зв'язку з цим Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу доручив своїй Українській Національній Корпорації Дому УНС випустити внутрішню позичку від членів УНСоюзу на вісім (8)-відсоткову стопу.

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВІТОВИЙ З'ЇЗД ТУСМ ЗАПОЧАТКОВУЄ ПЕРЕБУДОВУ СВОЄЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ

Чикаґо. — XIV Світовий конґрес Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського (ТУСМ), що відбувся тут 14 вересня, був присвячений в основному організаційним проблемам. Питання політичні та ідеологічні були заторкувані, але не дискутовані, не рахуючи панелю на тему „Рух опору в Україні". Маючи на увазі загальну ситуацію на організаційному відтинку і щоб ефективніше в майбутньому вести працю ТУСМ серед студентства, XIV Конґрес ТУСМ постановив в найближчому часі перевести реорганізацію структури Світового ТУСМ, покликаючи Статутову комісію для виготовлення нового статуту, а на перехідний час до чергового Конґресу обираючи Світову Президію ТУСМ, до якої входять голови Крайових Управ ТУСМ та голова Сеньйорату ТУСМ. Президія покличе Секретаріят для ведення поточної праці. Завдання Світової Президії ТУСМ покриватиметься зі статутовими завданнями управи, тобто вона координуватиме працю на окремих теренах діяльности ТУСМ та репрезентуватиме ТУСМ у міжкрайових українських об'єднаннях — студентських і загальногромадських, як Секретаріят СКВУ, чи ЦЕСУС.

XIV Конґрес згідно з наміченою програмою почався перед полуднем 14 вересня. Наради відкрив дотеперішній голова Богдан Футала і після молитви, яку провів о. І. Бутринський, та привітання головою Осередку діяльности ТУСМ в Чикаґо І. Шалевим обрано Президію в складі: Борис Потапенко — голова, Любомир Квасниця — заступник та Леся Окрух — секретар. З'їзд схвалив програму нарад, вирішивши перевести третю сесію, що була заплянована на неділю перед полуднем, вечером в суботу. Були обрані три конґресові комісії: Мандатно-верифікаційна (Тарас Дрозд, Іван Шалев, Рома Лісевич), Номінаційна (М. Биц, Анна Мельничук, Б. Футала) та Резолюційна (А. Лозинський, Б. Кульчицький, М. Сосновський).

Головною точкою передполудневих нарад був звіт з діяльности уступаючої Світової управи та звіт Контрольної комісії і дискусія. Звіт з діяльности за час від вересня 1972 до вересня 1974 р. подав Богдан Футала, влючаючи у цьому звіті дані з діяльности інших членів управи та окремих референтів, а також інформуючи ширше про працю ТУСМ в ЗСА, Арґентині та Канаді. Б. Футала звернув увагу на труднощі в праці, що їх мала управа, стверджуючи водночас, що навіть у такій ситуації ТУСМ розвивав свою діяльність і організаційну і на відтинку активної оборони прав українського народу, ініціюючи цілий ряд акцій політичної натури. Він відзначив активність ТУСМ в Конґресі ЦЕСУС та в Другому СКВУ. В рямках оборонної політичної акції найбільшим досягненням ТУСМ була співучасть у виданні публікації „Фермент в Україні", присвяченій рухові опору на українських землях. На закінчення свого звіту Б. Футала звернувся з апелем до делеґатів, щоб на майбутнє у праці в ТУСМ дбати про

(Закінчення на стор. 3-ій)

Помилування Ричарда Ніксона неважне — твердить визначний правник

Вашинґтон. — Филип Курленд, професор права в Університеті Чикаґа, якого вважають визначним знавцем конституційного права, у неділю, 15-го вересня, заявив на телевізійній програмі „Ішюз енд Енсерс", що помилування колишнього президента Ніксона президентом Фордом неважне, бо не можна помилувати особу, якщо вона ще не була засуджена. Проф. Курленд закликав спеціяльного прокуратора Леона Яворського покликати Р. Ніксона до судової відповідальности за спроби перешкодити судочинству у Вотерґейтській справі і в такий спосіб старатися змусити суд рішити, чи помилування було леґальне, чи ні.

Натомість Лоренс Волш, президент-елект Американської Адвокатської Палати, виступаючи на тій самій телевізійній програмі, заявив, що задля добра країни президент ЗСА повинен мати широкі повновласті відносно надання помилувань та що хоча, на його думку, президент Форд повинен був засягнути поради у деяких визначних юристів, то рішення відносно Р. Ніксона було правильне.

Курленд і Волш погодилися, що 6 колишніх дорадників Ричарда Ніксона можуть одержати справедливий суд, не зважаючи на те, що колишній президент був помилуваний.

Гіпотечні позички можна сплачувати передчасно із значним дисконтом

Ню Йорк. — Ряд банків й інших щадничих підприємств почали повідомляти своїх клієнтів, що вони можуть заощадити значну суму грошей, передчасно сплачуючи свої гіпотечні позички, або частини цих позичок. В деяких випадках особи, які мають такі гіпотечні позички, сплачуючи передчасно коло 13,000 долярів, можуть позбутися коло 15,000 довгу. Такі повідомлення вислали своїм клієнтам, наприклад, Лінкольн Сейвінґс Банк в Брукліні, Н.Й., Говм Сейвінґс Бенк в Бостоні, Фирст Федерал Сейвінґс енд Ловн в Чикаґо та ряд інших банків в різних містах ЗСА. Але з цих дисконтів можуть скористати переважно тільки ті домовласники, які мають гіпотечні позички, за які платять 6 відсотків, або й менше, а такі позички можна було одержати кілька років тому, але не сьогодні. Банкам і іншим щадничим інституціям оплачується надавати такі дисконти на ці гіпотечні позички, бо одержавши готівку, можуть ці гроші позичити іншим клієнтам на багато вищі відсотки. Думають, що якщо відсоткові стопи продовжуватимуть зростами, а також якщо Уряд не звільнить грошей, то навіть більше число банків і щадничих інституцій вирішать надавати такі дисконти за передчасне сплачування гіпотечних позичок.

Північносхідним стейтам цієї зими загрожує брак природного газу

Вашинґтон. — Згідно з інформаціями експертів Уряду та індустрії, північносхідним стейтам, а також можливо й іншим частинам ЗСА, цієї зими загрожує брак природного газу. Цей брак відчуватиметься також в зимі 1975-1976-го, а також 1976-1977. Цьогорічний брак може бути навіть більш серйозний ніж минулої зими, тобто ніж під час існування енерґетичної кризи. Якщо цьогорічна зима буде дуже гостра, то існує можливість, що деякі школи, фабрики та інші підприємства будуть змушені закритися на деякий час.

ДВІ ТИСЯЧІ УЧАСНИКІВ „ДНЯ УНСОЮЗУ" НА СОЮЗІВЦІ ОВАЦІЙНО ВІТАЛИ НОВООБРАНУ „МІС СОЮЗІВКУ" ТА ЇЇ ДРУЖОК

Союзівка, Керґонксон (Л. К.). — В суботу 14-го вересня ц. р. тут у традиційний день УНСоюзу три-членне жюрі обрало 17-річну Любов Мостову, ученицю Ірвінґтонської середньої школи в Ірвінґтоні на „Міс Союзівку" на 1975-ий рік. Восени 1972 р. на цій же оселі, на 11-ій Пластовій Орликіяді її обрано Гетьманівною на 1973 рік. Коли цьогорічній Міс піднесли китицю троянд, вкладаючи на голову корону, спершу її слова були: „Не вірю...", а потім вона, звертаючись до жюрі і до публіки, сказала: „Виступаючи перед вами я хочу вам щиро подякувати за змогу репрезентувати нам всім дорогу оселю Союзівку".

Синьоока Любов Мостова, з блискучою короною „Міс Союзівки", поверх її темнобрунатного волосся, висоти 5.6 стіп, дочка Ореста і Дарії Мостових з Ірвінґтону, Н. Дж., нагороджена відзначенням „Нешенел Гонор Сосаєті" в Франк Морел Школі, співредакторка шкільної газетки і редакторка шкільної сторінки місцевої газети „Ірвінґтон Геральд", вивчає графіку, рецитаторка на поодиноких українських імпрезах, плянує студіювати клясичні науки й бути вчителькою. В українському житті — пластунка - вірлиця, сестричка роя „Сосонки" в нюаркській пластовій станиці.

Дев'ять молодих українських дівчат зголосилися до цьогорічного контесту, з-поміж яких жюрі в складі: голови Ярослава Рубля, пані Надії Матківської, інж. Романа Савчака й неголосуючої секретарки жюрі пані Квітки Стецюк, секретарки 2-го Відділу УНСоюзу, вибрало на першу дружку 20-річну Мирославу Левенець, дочку мґра Володимира й Софії Левенців з Асторії, Н. Й., студентку психології Гантер коледжу в Ню Йорку, виховницю І-го ступеня СУМА і члена Управи Осередку СУМА в Асторії та члена хорового дівочого ансамблю „Жайворонки". На другу дружку обрано 17-річну Уліту Ольшанівську, дочку Ігоря і Божени Ольшанівських з Нюарку. Вона випускниця Арч Бішоп Волш середньої школи й Джуліярд Преп.-школи в Ню Йорку, тепер студіюватиме

(Закінчення на стор. 3-ій)

Роман Ракочий, д-р Володимир Гук — переможці тенісового турніру УНС „16" і „8"

Союзівка, Керґонксон. — Роман Ракочий, мол., 22-річний студент інженерії, кількакратний чемпіон юньйорів, здобув свій перший чемпіонат в групі чоловіків під час 6-го річного тенісового турніру УНСоюзу „16 і 8 найкращих", який відбувся тут минулої суботи і неділі, 14 і 15 вересня, в рамцях традиційного Дня УНСоюзу, головною атракцією якого є вибір Міс Союзівки на наступний рік.

Новообрана Міс Союзівка, Люба Мостова з Ірвінґтону, Н. Дж. чашею УНСоюзу та ґратуляційним поцілунком нагородила Романа Ракочого за його перемогу в групі 16 чоловіків під час роздачі нагород в неділю по полудні, 15-го вересня, після фінальної гри, в якій цей юнак переміг д-ра Зенона Матківського, 6:3, 6:7, 6:2. В дорозі до фіналів, Р. Ракочий переміг З. Снилика у півфіналі 6:3, 6:2, а д-р Матківський Юрія Савчака 7:6, 6:2.

В групі сеньйорів, д-р Володимир Гук здобув четвер-

(Закінчення на стор. 3-ій)

У 80-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ

ЮВІЛЕЙНА ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНС

МЕТА ЧЛЕНСЬКОЇ КАМПАНІЇ	6,000
ДОСІ ПРИЄДНАНО НОВИХ ЧЛЕНІВ	2,959
ДО ОСЯГНЕННЯ МЕТИ ОСТАЛО	3,041

Впродовж перших двох тижнів вересня одержала Головна Канцелярія УНСоюзу 75 аплікацій нових членів. Серед них по дві і більше аплікацій надіслали наступні організатори, конвенційні делеґати і секретарі Відділів:

Ольга Осередчук (В. 37 і 14) — 8 аплікацій нових членів, Олександра Яворська (В. 344) — 7, Карло Кобіто (В. 121) — 5, Анна Гнатюк (В. 37) — 4, Михайло Каркоць (В. 345) — 4, Квітка Стецюк (В. 25) — 3, Михайло Фединишин (В. 155) — 3, Галина Гаврилюк (В. 170) — 2, Омелян Твардовський (В. 214) — 2, Петро Федик (В. 292) — 2, Федір Петрик (В. 362) — 2, Катерина Онуфрик (В. 416) — 2, Данило Пиц (В. 458) — 2, та 29 секретарів, конвенційних делеґатів і рганізаторів по одній аплікації.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Надійна зміна

Спротив українських дисидентів русифікаційній політиці Москви як і безпощадна розправа режимників з інакомислячими при повному нехтуванні їхніми людськими правами поступово, але певно починає зрушувати сумління Заходу, головно інтелектуалістів, літераторів і журналістів. Навіть ті зі західніх інтелектуалістів, які раніше вірили, що СССР є прогресивною державою, тепер бачать, що це були ілюзії. Залишаються тільки факти жорстокого і кривавого гноблення багатьох народів, людських індивідуальних істот і, що є дуже важне для західніх лібералів, з робітничої і селянської кляс, які фактично найбільше терплять від московського комуністичного режиму.

У висліді, ми є сьогодні свідками надійної зміни настроїв. Серед протестів світової опінії, що виступає проти топтання національних і людських прав в СССР, можна частіше спостерігати протести ліберальних інтелектуальних кругів. В минулому Москва мало звертала увагу на протести цих кругів, а радше навпаки, старалася постійну реакцію на негативні явища лібералів скерувати у протизахіднє русло. Не реагувала Москва надто гостро також на ту чи іншу дефекцію поодиноких комуністів на Заході. Однак, коли протестні акції почали охоплювати все ширші й ширші круги західніх інтелектуалістів і почали з бюр переходити на міжнародні наукові конґреси і з'їзди та продіставатися на сторінки світової преси, Москва вже не може цих голосів ігнорувати, також з уваги на її власні намагання дістати так дуже потрібну їй економічну допомогу

Одним з добрих прикладів надійної зміни в західній опінії можна вважати редакційний коментар про „Українську несправедливість", який появився в „Ню Йорк Таймсі" з 12-го вересня ц. р. Цей зворот у газеті, до голосу якої прислухаються політики майже усіх країн, заслуговує на окреме відмічення і було б корисним, щоб наші люди відповідно зареагували листами, телеграмами чи телефонами до Редакції та висловили свою думку в цій справі з відповідним наголошенням справи Валентина Мороза.

Також інший популярний щоденник, „Ню Йорк Пост" з 11-го вересня ц. р. помістив позитивну інформацію про В. Мороза і про переслідування українських інтелектуалістів в СССР п. з.: „72 голодні дні в совєтській тюрмі".

Москва без сумніву втрачає ґрунт під ногами і піддержку її політики інтелектуальною верствою на Заході Треба сподіватися, що ми зумієио використати цей зворот для оборони Валентина Мороза та для змагань нашого народу до волі і незалежности.

Гайле Селяссіє

Насильне усунення етіопського імператора Гайле Селяссіє, який від 1930 року самовладно управляв Етіопією, не викликало у світі ніякого особливого порушення, хоч закиди, видвигнені проти 82-літнього імператора військовою хунтою, треба приймати з великою обережністю. Трудно припустити, щоб Гайле Селяссіє, який виявив незвичайну стійкість у роки важкого іспиту, коли Етіопію окупували війська фашистської Італії і коли доводилось продавати в Лондоні книжки та етіопські сувеніри, щоб заробити на прожиток, тепер нічим іншим не займався, а тільки „окраданням" Етіопії і висиланням грошей та золота до закордонних банків. З такими закидами виступила військова хунта і на основі цих закидів імператора не тільки усунено, а й поставлено під арешт.

Немає сумніву, що ситуація у старовинній етіопській державі не була задовільна і що чимало старої дати февдалів використовували цю ситуацію для власної наживи. Значне погіршення економічної ситуації, голод, спричинений великих розмірів посухою, нездорові соціяльні відносини — все це остаточно перерішило долю Гайле Селяссіє, „Короля королів, Переможного лева племени Юди, Божого помазанника", 225-го з черги етіопського володаря, який своє походження виводив від нащадків ізраїльського короля Соломона та королеви Шіби.

Не можна, однак, не бачити того, що за час свого абсолютного панування, Гайле Селяссіє поклав основи під конституційну монархію з парляментом і доклав чимало зусиль для того, щоб модернізувати і усучаснити відсталу Етіопію. З його ініціятиви побудовано багато шкіл і лікарень, але він ніколи не міг рішитися на те, щоб зламати в цілому систему середньовічного февдалізму і ліквідувати незначне відносно число великих землевласників-аристократів, які ще сьогодні збирають данину від селян. Як в минулі століття, так ще й сьогодні етіопські селяни належать до найнижчої суспільної категорії і мусять вислуговуватися февдалам-поміщикам.

З відходом Гайле Селяссіє, в історії Етіопії починається нова сторінка і, треба надіятися, — на краще.

М. Сосновський

ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ

Трудноці совєтського режиму на відтинку забезпечення населення СССР найконечнішими товарами — загальновідома справа. Криза харчової промисловости в СССР не переривається від часу утворення СССР, чи точніше, перемоги большевиків, не рахуючи короткого періоду т. зв. НЕП. Ця криза продовжує існувати й сьогодні, хоч СССР рахується другою щодо сили світовою потугою. Нестачу найконечніших харчів постійно переживає також український народ, не зважаючи на це, що мало у цілому світі є таких природно багатих країн, які могли б максимально забезпечити потреби населення, як Україна. Вина в цьому не населення і не землі, а політики режиму, який господарство зробив об'єктом ідеологічних експериментів.

Стан на сьогодні в Україні характеризує одна вимовна заувага в журналі „Економіка радянської України" за червень 1974 р., яка говорить, що в Україні після 50 років совєтської влади є вже вигляди на мінімальне забезпечення запотребування на харчі „виходячи з фізіологічних норм харчування". Автори статті стверджують, що „вже сьогодні попит на такі найважливіші продукти харчування, як цукор, олія, хлібобулочні та макаронні вироби, сіль, чай та ін., повністю задовольняється, а рівень виробництва багатьох інших продовольчих товарів наблизився до таких обсягів, які практично забезпечують потребу населення в них, виходячи з фізіологічних норм харчування"

Свої міркування на тему харчової ситуації в Україні автори статті „Проблеми підвищення ефективности виробництва харчової промисловости Української СРС" закінчують таким побажанням на адресу працівників харчової промисловости України:

„Цього року працівники харчової промисловости республіки повинні забезпечити дальше зростання випуску харчових продуктів і підвищення ефективности виробництва. Для цього потрібні будуть дальша мобілізація резервів, поліпшення організації праці і виробництва, економія матеріяльних ресурсів, поліпшення використання основних фондів і капітальних вкладень".

Безперечно, таке побажання не є чимсь незвичайним, з точки зору економічної справности є навіть цілком очікуваним і оправданим. Все таки, у загальному контексті совєтської дійсности в Україні воно набирає особливого характеру, бо, читаючи його у зворотному порядку, ми одержуємо водночас реєстр всіх тих засадничих недоліків, із-за яких совєтська економіка, не зважаючи на такі і інші свої показники, постійно недомагає, а що найважливіше, не може забезпечити населення країни найосновнішими товарами споживання. Згідно з господарським пляном на 1974 рік, виробництво харчової промисловости України мало б зрости на 8% і досягти суми 8,7 млрд. крб. Зокрема збільшення продукції порівняно з 1973 роком заплянованo у цукровій промисловості — на 7,8 %, маслотовщевій — на 28%, консервній — на 4,6%, спиртній — на 11,7%, соляній — на 3,4%, тютюновій — на 7%, етеро - олійній — на 17,1% та ін. Очевидно, збільшення промислового виробництва пов'язане з будівництвом додаткових заводів і фабрик, особливо із збільшенням видайности вже діючих.

Покищо важко будь-що сказати, як розвиватиметься справа будівництва нових заводів в Україні. Зате, вже сьогодні є чимало матеріялу для оцінки реальних можливостей збільшення видайности вже діючих заводів.

Продуктивність праці недомагає

У цитованій статті відзначується, що „протягом ряду років у харчовій промисловості України склались несприятливі відношення деяких найважливіших економічних показників — фондовіддачі, фондоозброєности та продуктивности праці. Спостерігалася постійна тенденція випереджаючого зростання фондоозброєности в порівнянні з продуктивністю праці при певному зниженні фондовіддачі"*. Це твердження автори статті ілюструють статистичними даними за роки 1965-1972. На основі цих даних можна побачити, як в Україні обнижується фондовіддача, тобто зменшується вартість обсягу продукції у відношенні до вартости основних виробничих фондів. У відсотковому відношенні 1970 року до року 1965 фондовіддача у харчовій промисловості України обнизилася до 98,1%, а 1972 року до 1970 — до 93,2%.

Автори статті роблять із цього досить обережний висновок, стверджуючи тільки, „що виробничий апарат харчової промисловости республіки, не зважаючи на значне кількісне і якісне удосконалення, використовується ще не досить ефективно". Додатково, вони вказують також на „небажані пропорції", що виникли в перші роки останньої

(Закінчення на стор. 3-ій)

* Фондовіддача — відношення вартости річного обсягу продукції до вартости основних виробничих фондів.

Фондоозброєність виробництва — обсяг основних виробничих фондів у вартісному виразі, що припадає на одного робітника.

Продуктивність праці — кількість продукції на одиницю робочого часу.

Я. Гайвас

СІМ ХУДИХ ЛІТ

II

Держава на порозі банкрутства

Господарські ускладнення в різних країнах далеко не дорівнюють господарському станові Італії. Італія, яка не має ні вугілля, ні руд, яка в наслідок Другої світової війни втратила Лібію з величезними покладами ропи, яка завжди довозила харчові продукти, є найвище заборгованою країною на інтернаціональному ринку. За останніх два роки отримала вона одинадцять мільярдів долярів зовнішніх кредитів! Злобні економічні обсерватори додають до того слово — „безплідно". В Італії найвища інфляція з усіх европейських країн: 20 відсотків у річному відношенні. В державній скарбниці є величезний запас золота (дві з половиною тисячі тонн) ринкової вартости понад 14 мільярдів долярів, але біжучий платничий дефіцит може „з'їсти" ці тонни протягом одного року і кількох місяців. Уряд прем'єра Румора (36-ий від упадку Муссоліні, з тим, що після війни християнсько-соціяльний уряд де Ґаспері тривав роками) подався до димісії, яку президент Італії відхилив і доручив йому далі виконувати функції. Дефіцит у міжнародних платностях Італії випливає, вживаючи їхнього вислову, з „дольче віта". Від років країна живе понад стан, ростуть зарплати, а з ними споживання, яких аж ніяк не зможе наздогнати продуктивність праці, через що, очевидно, зростає імпорт, за який треба платити девізами, або рівноважити експортом. Для ілюстрації цього стану можна подати, що Італія є другим після ЗСА світовим імпортером „скача". Шляхетний це напій і італійці мають добрий смак, але ж хто платитиме за це? Позичали, доки могли, а тепер уже й позичати їм не хотять навіть арабські шейки, які за свою ропу збагатилися такими мільярдами, що навіть порахувати точно їх не можуть. Залишилося одне: затискати пояс, зменшити зуживання продукції (уряд вимагає зниження на 5 відсотків) та повернутися до „віно бянко", продукованого на берегах Тибру і в інших околицях тієї сонячної країни. Та обниження споживання вдарить у першу чергу по убогіших верствах (не дарма каже наша народна приповідка — „бідному завжди вітер в очі"). Це й викликає незадоволення, соціяльні неспокої та поволі розхитує соціо - духову рівновагу італійського народу.

Губернатор е м і с ійного банку Італії, Ґвідо Карлі, виступив з пляном та категоричною вимогою негайно розпочати далекойдучі ощадності у видатках державних і самоврядних установ та урядів і за всяку ціну домогтися піднесення продуктивности виробництва. За це й дістався йому титул „рабовласника". П р о т и „пляну Карлі" виступили профспілки, зчинила громогласний бешкет найбільша на Заході комуністична італійська партія, змобілізувалися різні незадоволені. Але як оминути банкрутства? Противники „пляну Карлі" вимагають важкого уподаткування багатших верств, що їх розпусне життя не сходить зі сторінок преси, обмеження зисків і т. п. Вимоги малою мірою оправдані, але це само собою не врятує країни. Без піднесення продуктивности, зросту експорту, п е р е ставлення споживання на справді конечні продукти й вироби італійська господарка буде поринати щораз глибше. А з тим можуть зростати суспільні неспокої, чого пророчистим доказом можуть бути вибухи бомб, атаки на різних людей і установи, які вже стають щораз частішими.

Чи ще раз станеться чудо?

Від років цілий світ подивляв відродження Японії, бо й було що подивляти. Зокрема, коли йдеться про господарку. Збомблена й зруйнована, пообтинана територіяльно, без сирівців і без величезних власних капіталів, з населенням неприготованим покінчити з імперіялістичними мріями, Японія піднеслася з попелища. Правильна а м е риканська політика, американські капітали, дві війни по сусідстві, до яких Японія не мала ніякогісінького відношення, а тільки користала з них, а найважливіше — здібності японського інженера, організатора праці й купця, та трудолюбивість японського робітника доконали цього „чуда". Японія вийшла на третє місце в світі під господарським оглядом після ЗСА і СССР, а навіть почала загрожувати другому місцеві (СССР). Японську активність і п і д приємчивість ілюстрували й ілюструють японські продавці й підприємці, які перечісують країну за країною, пошукуючи потрібних для них сирівців і ринків збуту. А коли доробилися до корисних інвестицій, Корея, Австралія, П і в д е н н о східня Азія, Індонезія, Південна Америка з Бразилією на чолі стали теренами японської господарської офензиви. Не залишили японці й американського та европейського ринків. В деяких виробах вони, наприклад, в ЗСА перебрали майже монополь.

Мабуть, першим поважнішим ударом по цьому успішному маршеві були американські заходи для стримання заливу американського ринку японськими продуктами. Це принесло значне звуження того найбільшого й найкориснішого ринку у світі для японського промислу. Зачали більше ущільнювати свої кордони й західньоевропейські країни. Опісля прийшов шок зі зростом цін на арабську ропу, фактично єдине енергетичне джерело японського про-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Роман Рахманний

АРХІПЕЛАГ „МОВЧАЗНА УКРАЇНА"

Думки з приводу книги М. Марунчака „Українці в СССР поза кордонами Української РСР"

У київській газеті „Літературна Україна" від 20 серпня 1974 знаходимо нотатку:

„У словацько - українському етнічному районі ЧССР (Східня Словаччина) 1,600 дітей відвідують 70 українських дитсадків. Понад 2,500 дітей навчаються ... в дев'ятиклясних школах з українською мовою викладання, у 150 інших дев'ятирічках українська мова викладається як окремий предмет. У Пряшеві є українська гімназія, при трьох інших гімназіях — у Медзилаборці, Свиднику та Снині — працюють паралельні кляси з українською мовою навчання. Подібні паралельні кляси існують й у восьми середніх професійних училищах".

Цікава і повчальна ця нотатка тим, що вона одна з дуже нечисленних вісток про один аспект зберігання українства поза безпосередніми впливами Москви, хоч і в її орбіті. Однак вона сумна, як ще одна пригадка про невідрадну ситуацію мільйонів українців, які добровільно чи примусово живуть поза межами України: в Російській республіці та її колоніях — республіках.

Ми не забуваємо їх

На цю тему дещо написано в минулі роки. Професор В. Кубійович у своїх дослідах ніколи не забував про підсовєтську мовчазну Україну і не забув він про українців у Польщі та інших д е р ж а в а х. Моя стаття „Дума про наймолодшого брата", з 1965 року, викликала жвавий відгук серед українських читачів обабіч „завіси великого мовчання". Окремий розділ книги Івана Дзюби присвячено саме питанню українців поза межами України в СССР.

Тепер, дослідник українського поселення у Західній Канаді та автор праці про українців у сателітних державах, д-р Михайло Марунчак з Вінніпеґу опублікував книгу про наших братів, що живуть більшими і меншими островами на території московської імперії. Це справжній Архіпелаг „Мовчазна Україна", оті українські поселення в межах Росії та різних совєтських республік. Кажу, мовчазна, бо всім українцям закрито рота в брутальний, нелюдський і по-московському нахабний спосіб. Вони не мають „українських дитсадків" для своїх малят. Не мають середніх „шкіл з українською мовою викладання". Вони не мають навіть „паралельних кляс" з українською мовою навчання. Немає там шкіл, в яких „викладалася б українська мова, як окремий предмет".

Спитає хтось: — А може українців у тих республіках надто мало, щоб система, застосована „у словацько - українському етнічному районі ЧСР", виправдала себе економічно?

Ні, щодо цього сумніву немає! ... Архіпелаг „Мовчазна Україна" сьогодні нараховує приблизно вісім до десяти мільйонів осіб українського роду. Щоправда, совєтська підфарбована статистика подає, що у переписі з 1970 року українцями заявили себе лише 5,469,000 осіб, але й цього досить. Членами Об'єднаних Націй сьогодні є чимало „суверенних держав" із меншим населенням. У Канаді приблизно стільки само французів мають на ділі „суверенну провінцію" з власним голосом у комерційно - культурних міжнародніх стосунках.

А все таки, навіть ця велика кількість українців поза межами України в СССР, визначивши своє культурно - національне обличчя, не має ніяких прав національної меншости. Д-р Марунчак на документальних даних накреслив страшну асиміляційну дійсність тих українців не лише в азійських та балтійських республіках, але й на корінно - історичних українських землях: на Вороніжчині, на Курщині та на Кубані.

Його 248-сторінкова книга подає історію тих земель і поселення українців — добровільного, примусового і з конечности. Читач може ознайомитися з кожним островом того архіпелагу мовчазної України, забутого і промовчуваного зокрема державними, партійними і культурними діячами офіційної України.

Всюди, на кожному острові серед чужомовного моря, українців трактують лише як тяглову силу, потрібну для розвитку даної области російської імперії. Всюди там українців уживають як племінної худоби для „вдосконалення слабшої породи" або для послаблення питоменности чужої для Москви породи людей.

У Казахстані та інших азійських республіках місцеве населення послаблюється штучним напливом українців, що там — без власних шкіл і можливостей зберігати свою культуру — помалу стають речниками і носіями „російської мови і культури", зненавидженими так, як і росіяни.

Те саме діється у Прибалтиці, де Москва розводнює населення естонців, латишів та литовців не лише росіянами, але й українцями. „Найбільше українців серед балтійських країн живе в Латвії, бо аж 53 тисячі..." На все населення Латвії — два мільйони триста тисяч! — відсоток українців дуже високий: 2.3%!

Вже й цього досить, щоб зробити висновок.

Вина „культуртреґерів"

Діячі української культури, що так бундючно з волі Москви їздять по Канаді та інших країнах Заходу і своїми „культурно - мистецькими виступами" допомагають московським купцям збирати доляри для Кремля, дуже рідко відвідують своїх братів і сестер на островах Архіпелагу „Мовчазна Україна".

Якось то теперішній шеф

(Продовження на стор. 4-ій.)

Іванна Савицька

БУРЯ В СКЛЯНЦІ ВОДИ

(Репортаж)

1

— Гратулюю, ви виграли, — сказав до мене суддя сімнадцятого травня цього року в судовій залі при 111 Сентер вулиці в Ню Йорку.

Я піднялася з крісла й з клаптиком судового вироку вийшла на безлюдне місто. Була північ. Буря в склянці води втихомирилась, стихли громи і ясне весняне сонце мало з'явитись незабаром. На те „незабаром" я чекала ще повних три місяці. Чекала і діждалася...

Справа почалася тоді, як я з'явилась у бюрі п-а Абрагама відібрати „секюриті рент". Власник кам'яниці, в якій я прожила повних шість років, докладно розглянув посвідку, зморщив чоло, пригриз губи і став над папірчиком думати.

— Мені належиться ще й процент, додала я впевненим голосом, свідома своєї правди.

— Який процент? — спитав здивовано Абрагам. — Я ж ваших грошей не клав до жадного банку.

— Мені не важне, де ви ховали мої гроші, до банку, в панчоху, чи може в діравий матрац. За повних шість років уже призбиралася сума і вона мені правно належить.

— По-вашому — належить, по-моєму — ні. А втім, підождіть хвилину, я саме збирався вам писати... Ви платили занизький рент і винна мені сім з половиною процентів за цілий останній рік. Виходить, не я вам, а ви мені мусите виплатити гроші.

— Ви жартуєте — пане! Я ж розплатилася з вами за помешкання і ви нічогісінько не казали. Зараз живу в другому стейті, і ваше домагання звучить як утопійна фантазія.

Містер Абрагам побілів мов крейда, зім'яв в кулаці мою посвідку, кинув (на щастя) цей звиточок на підлогу й відкривши двері, сказав мені — до побачення!

Піднявши звиточок, повна образи я опинилася на вулиці і буря в склянці води розшалілася рокотистими громами...

„Від Анни до Каяфи"

Мені порадили поїхати до Гавзінґ Оториті, якого бюра приміщені в Світовому Торговельному Центрі.

На таблиці, що вміщає сотні презірних бюр, Гавзінґ Оториті немає

Мене відсилають від одного інформатора до другого, і врешті якийсь умундурований добродій спрямував мене на шістдесятий поверх Світового Центру ч. 2.

Женусь елевейтором на с о р о к четвертий поверх, беру новий елевейтор і ось здається, що я на доброму поверсі. Та ні! Секретарка вияснює, що я попала до Стейтового Бюра зажалень, а мою справу слід зголосити в Рент Контроль Офіс при Лафаєт 2, — 12-ий поверх.

Пройшовши пішки вісім вулиць, підношусь елевейтором вгору і я на властивому місці. Тут безконечні черги, люди, люди і люди, а в кожного з них свої окремі клопоти, свої проблеми і жалі.

Постоявши в черзі з годину, підходжу щаслива до столика на те тільки, щоб довідатись, що справи Секюриті ренту полагоджують у Світовому Т о р говельному Центрі, сорок шостий поверх, ім'я урядовця містер Фротт.

— Біда, думаю. Проти мене спряглися всі злонамірні сили на те тільки, щоб відвести мене від задуму боротися за слушні права. А боротися треба, боронити своїх прав треба. Тут вже не йдеться про гроші, тут йдеться про принцип, і за нього варто ще й ще раз міряти кроками знову ж таки вісім кам'яних вулиць.

І ось я на сорок шостому поверсі Світового Торговельного Центру ч. 2. Урядовець адвоката Луїса Лефковіца приймає мене навіть чемно, а довідавшись, в чому справа, дає виповнити аплікацію.

— Ви не журіться, прошу. Пан Абрагам поверне вам ваші гроші, включно з процентом. Він дістане від нас листа (вам вишлемо копію) і справа буде полагоджена.

— А якже ж з піднесенням ренту, — питаю схвильовано урядовця.

О,-це вже до нас не належить. Потрудіться до Рент Контроль бюра на вулиці Лафаєт.

І що ви думаєте, я зневірилась, кинула справу незакінченою? О, ні! Я пішла, закусивши губи, втретє пішла пішки напам'ять вивченою дорогою.

Та тут, на Лафаєт, чекала мене несподіванка. Урядовець не знає, що мені відповісти. Можна підносити рент за минулий рік, чи не можна?

— Часами можна, а часами не можна, — каже той другий, що теж займається справами ренту. Удвох вони радяться, думають, сперечаються і врешті подають вирок:

— Вам треба в суд іти. Ми тут нічого не рішимо. Тільки суддя вияснить вашу справу, ніхто інший!

— А де ж суд у Ню Йорку?

— Сто одинадцять Сентер Ст., внизу за Ситі Гол.

Підписую „імпічмент"

Високий сірий судовий будинок - колос війнув на мене холодом. Все тут камінно - байдуже. Двері, сходи, великий, просторий вестибюль, і знову ж черговий урядовець з довгим-предовгим носом. Його посіріле обличчя дивно холодною примарою раптово з'явилось надо мною.

— Порадьте, прошу, я тут чужа, перший раз маю діло зі судом. Що мені треба робити?

— Я не даю порад, я тільки інформую, — впала холодна відповідь, повна професійної байдужости.

Заслухавши в чому справа і прочитавши ім'я того, кого я позиваю до суду, урядовець нервозно скипів:

— І вам хочеться, пані, розправи за такі невеликі гроші? Вам це, думаєте, оплатиться, вам цього треба?

Довгий, гачикуватий ніс сіролицього урядовця зробився несподівано ще довший, руки у нього дрижали, голос хрипів і я зрозуміла, що тут йдеться про щось друге, про явну нетерпимість і змаг двох протилежних носів, довгого — з коротким, змаг може і не рівний, проте престижевий за право на життя, за принцип.

— Так, я хочу суду, невідклично хочу, бо я певна моєї виграної. Як довго треба чекати на розправу?

— То залежить!

— Від чого залежить? Від погоди, від щастя, чи від кількости з г о л о шених справ? Скільки ж треба чекати, рік, півроку, чи може тільки кілька тижнів?

— Кілька тижнів, відповів урядовець і вже готувався відходити.

— Скільки коштує такий суд, питаю схвильовано довгоносого і знову ж скупенька відповідь:

— Залежить, який. Є великі і малі розправи.

— Яка різниця між малою і великою розправами?

— Мала розрішує справи між одним доляром і п'ятитисячами, а велика — від п'яти вгору.

— Скільки коштує мала, а скільки велика розправа?

— Мала — три доляри, велика — десять.

Вирішую з місця: йду коридором прямо, потім направо до кімнати Смол Клейм.

Я опинилась у довгій задимленій залі, що радше скидалась на залізничну почекальню в якомусь галицькому містечку. Уздовж під стінами стояли дерев'яні лавки, прямо обліплені людьми, що ждали на виклик суду. Тут же, не витримавши, „судились" посварені сторони, скакали собі до очей, доказували правду. Я стала, мов вкопана, заскочена несподіваним видом. Об мене оббивалися доволі непристойні слова, різні-прерізні погрози. Роз'юшені адвокати гарчали, мов на припоні собаки, й мені здавалось, що я в передсінку пекла, а там, за отими дверима, горить котел, в якого палаючу пащу вкидатимуть по одному всіх тих, кому захотілося суду.

(Продовження буде)

ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

п'ятирічки між „темпами зростання фондоозброєности праці та її продуктивности". У той час, коли фондоозброєність зросла між 1970 і 1972 рр. на 14,4%, „продуктивність праці з розрахунком на одного робітника підвищилися за цей період на 6,3%". Коли перевести це відсоткове відношення на мову чисел, то це означає, що харчова промисловість втратила через малопродуктивну працю можливої продукції на суму аж 1,300 млн. карбованців. Цього, очевидно, не сталося б, коли продуктивність праці зростала б пропорційно до зросту фондоозброєности виробництва, чого, як видно, в Україні немає.

Невикористовування виробничої потужности

Не зважаючи на натиск партійних і урядових кіл в Україні, наявна виробнича потужність у харчовій промисловості не використовується. У цитованій статті говориться про „неповне завантаження і просте устаткування, повільне освоєння нововведених потужностей, незабезпеченість в окремі роки промислових підприємств сировиною і наявність сезонних коливань у надходженні сировини на промислову переробку". Всі ці недоліки ілюструються конкретними фактами, які водночас вказують на те, що йдеться про засадничі недомагання системи як такої.

Очевидно, справа завантаження і простоїв пов'язана з загальним плянуванням і керівництвом, а також з фактичним незацікавленням робітників, питанням ефективности праці і видайности виробництва. Щодо „порушення нормативних строків освоєння нововведених потужностей харчової промисловости", то тут проблема набагато складніша і вона заторкує також інші ділянки совєтської промисловости. Про це досить обережно говорять автори статті:

„Основними причинами порушення нормативних строків освоєння нововведених потужностей харчової промисловости є: здача в експлуатацію об'єктів з недоробками, невисока якість будівельно - монтажних робіт, наявність дефектів у проєктах, невідповідність окремих видів устаткування заданій проєктній потужності, незабезпеченість підприємств кваліфікованими кадрами".

Подані причини самозрозумілі і над ними немає потреби докладніше зупинятися, але не можна випускати з уваги далекойдучого обсягу такої критики ситуації на відтинку харчової промисловости, яка стосується системи як цілости. В. Лосєв, начальник пляного - економічного управління Міністерства харчової промисловости УССР, заторкує питання покращання виробничої ситуації у статті „Харчова промисловість республіки в 1974 році" („Економіка радянської України", ч. 6), оптимістично пишучи про ліквідацію проривів на відтинку належного використовування виробничої потужности і покращання рівня продуктивности праці. Щойно в наступних кроках ми довідалися, наскільки реальними виявилися його передбачування і прогнози.

В. Лосєв твердить, що від 1972 року нібито помітна поправа у харчовій промисловості, бо, мовляв, у 1973 р. продукцію реалізовано на 100, 1%, приймаючи до уваги визначений плян виробництва на минулий рік. Згідно з його твердженням, збільшення на 5,8% обсягу виробництва харчових продуктів у 1973 порівняно з 1972 р. досягнуто за рахунок зростання продуктивности праці, тобто нібито ліквідовано якоюсь мірою дотеперішню непропорційність між темпами зростання фондоозброєности праці та її продуктивности. Цілком зрозуміло, він кладе наголос на „самовіддану працю колективів харчової промисловости республіки", як передумови виконання виробничих плянів і збільшення в першій мірі продуктивности праці. З цих міркувань і висунуто т.зв. девіз визначального року дев'ятої п'ятирічки — „Дати продукції більше, кращої якости, з меншими затратами".

Покищо, одначе, звідомлення з місць, що їх публікує совєтська преса, мобілізуючи робітників на нові „трудові подвиги", виявляють, що ситуація на відтинку харчової промисловости в Україні далі складна і що недоліків, про які була мова, не усунено.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ШКІЛЬНОЇ РАДИ УККА

і

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЦЕНТРАЛІ ОПІКУНІВ ШКІЛ УКРАЇНОЗНАВСТВА

— відбудуться —

в днях 26 і 27 жовтня 1974 року в Клівленді, Огайо

З огляду на важливість справ, прохаємо Вп. Директорів Шкіл Українознавства та Вп. Опікунів цих шкіл, зголосити свою участь у повищих Зборах і до 30-го вересня 1974 р. подати найновіші адреси, на які мають бути вислані докладні повідомлення про Збори з порядком і місцем нарад і т. і.

Адреса для зголошень:
DANIEL BEREZOWSKY
12374 Sparling, Detroit, Mich. 48212

За Шкільну Раду УККА: Д-р Едвард Жарський, голова

За Централю Опікунів: Данило Березовський, голова

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ — МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ВІДДІЛ УККА

ПОВІДОМЛЕННЯ

В четвер, дня 19-го вересня 1974 р.
о год. 6:30 веч.

— відбудуться —

в ДОЛІШНІЙ ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в НЮ ЙОРКУ

ЗБОРИ ПРЕДСТАВНИКІВ

УСІХ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ й ОКОЛИЦЬ

в справі

ВСЕНАЦІОНАЛЬНОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ МОСКВОЮ ДІЯЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

- У зборах беруть обов'язково участь представники усіх Українських Організацій Ню Йорку.
- До участи в тих зборах запрошені також представники Відділів УККА доооколишніх міст.
- З огляду на важливі справи, просимо про чисельну участь.

ПРЕЗИДІЯ

СТВЕРДЖЕННЯ, ЗАЯВИ І ЗАКЛИКИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

даючи цим нагоду найширшим колам членства УНСоюзу корисно інвестувати їхні ощадності. Повну виплату позиченої основної суми, як і відсотків від неї гарантує своїм 40-мільйоновим майном Український Народний Союз.

Головна Контрольна Комісія, яка в минулому пропонувала випуск такої позички, піддержує цю акцію та закликає всіх членів УНСоюзу з довір'ям включатися в ту акцію та набувати боргові зобов'язання.

5. Видавництво УНСоюзу „Свобода" є тепер у процесі переносу до нових приміщень та переходу на нову систему друку на вже закуплених і тепер інстальованих нових друкарських машинах. Перенос та зміни повинні бути завершені до кінця цього року. В теперішньому переходовому часі праця В-ва проходить нормально, хоча і з деякими додатковими труднощами. Перехід В-ва до нових приміщень та зміни в системі його праці запевнить ще кращу пресову та книжкову обслугу нашого членства та всієї нашої громади в ЗСА і Канаді, як також дозволить на вклад УНСоюзу і його В-ва в змагання нашого українського народу до волі і незалежности.

6. У зв'язку із опротестуванням обліку виборів на 28-ій Конвенції та переведенням переобліку виборчих листків і зголошеними до Контрольної Комісії протестами в цій справі, Контрольна Комісія пропонує. щоб в заплянованій на 21-го і 22-го вересня нараді конвенційної Президії в цій справі взяли участь також Президія конвенційної Виборчої Комісії та представники Контрольної Комісії для остаточного полагодження справи.

Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу

Іван Геврик, Іван Винник, Богдан Гнатюк, Іван Вацук, Іван Скальчук

В Джерзі Сіті, Н. Дж., 13-го вересня 1974.

СВІТОВИЙ З'ЇЗД ТУСМ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

всебічний ріст та інтелектуально-світоглядний розвиток його членів. Передумовою цього є забезпечення в системі ТУСМ вільного обміну думками на світоглядно-ідеологічні теми і повної терпимости до поглядів інших. Тільки у такій атмосфері ТУСМ зможе виконати свою функцію чинника, який скріплятиме почуття української ідентичности на приналежности серед студіюючої молоді.

Після дискусії і запитів, звіт подав голова Контрольної комісії Б. Кульчицький, стверджуючи правильність діловодства і пропонуючи уділення абсолюторії уступаючій Світовій управі. Цей внесок делегати схвалили одноголосно.

„Рух опору в Україні"

Цій темі була присвячена друга сесія Конгресу ТУСМ, якою проводив Богдан Футала. З доповідями в панелі на цю тему виступили: д-р Мирослав Прокоп („Рух опору в Україні в соціологічному та територіяльному аспектах"), ред. Осип Зінкевич („Питання націоналізму в українському Самвидаві") та д-р Михайло Сосновський („Історична зумовленість руху опору в Україні"). Доповіді і заторкнені в них питання викликали живу дискусію, яка в основному стосувалась питання світоглядово-ідеологічних позиції й речників найновішого опору в Україні, питання „ревізіонізму" в програмі ОУН і відтак її окремих фракцій, справи Церкви і релігії.

Заключна сесія Конгресу

Вечером 14 вересня відбулась третя і остання сесія Конгресу ТУСМ, на якій було заторкнено питання реорганізації структури Світової управи ТУСМ, покликано керівні органи та схвалено резолюції. У зв'язку з цим, що до часу Конгресу не було намічено змін в статуті і над цим не працювала на Конгресі окрема комісія, на внесок Номінаційної комісії питання реорганізації структури ТУСМ вирішено передати на вивчення спеціяльно обраній Конгресом Статутової комісії, яку очолив М. Биц і до якої увійшли ще Ю. Смик, В. Футала, Рома Лісевич, Анна Мельничук. Ця комісія має підготовити проєкт нового статуту і дати його на затвердження XV Конгресу, що має відбутися не пізніше як у 1976 році. Для ведення поточних організаційних справ, а в першій мірі координаційної роботи і репрезентації, покликано на основі спеціяльної резолюції Конгресу Світову Президію ТУСМ на 1974-76 роки з участю голів Крайових Управ і Сеньйорату ТУСМ з осідком в ЗСА, де діятиме секретаріят. Персональний склад буде визначений після загальних зборів ТУСМ в ЗСА і Сеньйорату ТУСМ. Основним завданням цієї Президії буде підготовити і відбути черговий конгрес.

Конгрес схвалив резолюції, в яких зайняв становище до цілого ряду проблем українського студентського життя в країнах поселення, місця і ролі студентів в українському організованому житті а також до подій в Україні. В часі третьої сесії на внесок Б. Кульчицького Конгрес привітав присутнього проф. д-ра Василя Маркуся, першого редактора журналу ТУСМ „Фенікс", відзначаючи 25-річчя з дня появи першого числа цього журналу і створення ТУСМ. На закінчення Конгрес висловив окремо признання попередньому голові Світової управи ТУСМ, а перед тим голові Крайової управи ТУСМ в ЗСА Богданові Футалові за його жертвенну й віддану працю для ТУСМ-у і за його вклад в розвиток ТУСМ упродовж останніх п'яти років.

Привітання для Конгресу

Світовий конгрес ТУСМ одержав багато письмових привітань від різних українських громадських установ, а зокрема молодечих товариств і установ з різних країн, в тому також від Секретаріяту СКВУ. Крім того Конгрес особисто вітали присутні представники. Від Головного Уряду Українського Народного Союзу і його Екзекутиви привітання сказав головний предсідник Йосип Лисогір. Д-р М. Прокоп вітав учасників від Видавництва „Пролог", вказуючи на важливість ТУСМ з уваги на його велику заангажованість в справі подій в Україні. Від централі Українського Робітничого Союзу привіт прочитала Катерина Доманчук-Баран а від „Провидіння" С. Скрабач. Софія Крупка вітала з'їзд від Союзу Українок Америки, інж. Володимир Левицький — від Головної управи ООЧСУ, М. Яремко від відділу ООЧСУ в Мілвокі, а О. Логуш від Осередку СУМА та Української Католицької Парафії в Мілвокі. Андрій Чорнодольський виступив з привітальним словом від управи ЦЕСУС і українського організованого студентства, підкреслюючи, „левину частину студентської праці в системі ЦЕСУС ніс ТУСМ". Привітання від Т-ва Українських Інженерів Америки і від Т-ва Українських Кооператорів передав інж. Д. Григорчук, від Централі „Самопоміч" д-р П. Турула, від Т-ва „Гуцульщина" — М. Томашевський. Інж. В. Кульчицький привітав присутніх від Центрального бюра „Мета" з Лос Анджелес і кандидата до Конгресу д-ра Богдана Футея, а д-р М. Сосновський від управи Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА, від Сеньйорату ТУСМ та щоденника „Свобода" і її редакції.

ДВІ ТИСЯЧІ УЧАСНИКІВ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

в Мангеттенській Музичній Школі. Головний її предмет наука гри на фортепіяні, з плянуванням майбутнього виступу на сценах. Вона старша пластунка в Станиці Нюарку, членка Спортового Т-ва „Чорноморська Січ". Останньо вона включилася в працю акції на оборону Валентина Мороза і займається збиранням підписів на петиціях до сенаторів і конґресменів.

Коло дві тисячі людей, що вщерть виповнили простору залю павільйону „Веселки" під час вечірнього концерту, а опісля терасу під вже осіннім небом Союзівки, вітало бурею оплесків кожну із проголошених краль, яким вручено букети квітів і шарфи з написами та корони, які піднесли члени жюрі і попередня „Міс Союзівка" — Донна Марунчак. Під звуки традиційного вальса, головний секретар УНСоюзу Володимир Сохан впровадив новообрану „Міс Союзівка" в її однорічну каденцію; за ними пішли в танок дружки з директором Союзівки Володимиром Квасом, з обласним організатором Василем Оріховським та з Ярославом Рублем, головою цьогорічного жюрі.

Вибір „Міс Союзівки" й пов'язаний з цим церемонілл попередила розвагова програма о год. 8.30 вечора в залі павільйону „Веселки", головними виконавцями якої були українські артисти з Монтреалю, Канада, — 30-членний танцювальний ансамбль Петра Марунчака й вокально - інструментальний ансамбль „Рушничок" в складі: Юрія Штика, Андрія Гарасимовича, Степана Андрусяка і Євгена Осідача. Обидва ансамблі, надзвичайно разом згармонізовані, збагатили програму вечора різноманітними танцями, акробатичними сольо і співами, яку гості, серед них багато молоді, з ентузіязмом оплескували. Аня Дидик будучи конферансьє вечора, представила публіці „Міс Союзівку 1974" і солістку танцювального ансамблю Донну Марунчак. Опісля, поміж танковими і співочими точками програми, Аня Дидик запросила на сцену головного секретаря УНСоюзу Володимира Сохана, обласного організатора УНСоюзу Василя Оріховського і колишнього головного касира УНСоюзу Романа Слободяна щоб були приявними при церемоніялі, як діти, Христя Снилик і Андрійка Оленець, витягнуть карточки з проголошенням 40 виграшів для нових членів Конвенційної кампанії УНСоюзу. На вечірній програмі був приявний Ед. Регані з дружиною, як гість Союзівки, ректор журналу „Форум", Комерційної Палати Ню Джерзі.

Відтак, в інтерв'ю — новообрана „Міс Союзівка" Любов Мостова, перша дружка Мирослава Левенець і друга дружка Уліта Ольшанівська висловились за конечним зберіганням української мови, як дуже важливого чинника у науковій і літературній творчості, водночас опрокидуючи думку, що треба відкидати цих, що не знають української мови, а горнуться до українського активу; найбільше турбує їх доля українців під совєтською окупацією, а зокрема справа Валентина Мороза; вони заявилися за тим, що конечно треба бути активним членом своєї громади, з цим, що незвичайно потрібно йти в американське життя, здобувати там пости, популяризувати важливість українських змагань; вони проти партійних угрупувань, проти зрізничкування і роздріблення, а за а за всеукраїнським з'єднанням, бо тільки тоді можна буде думати про те, що українці зможуть здобути незалежність; закидали вони старшому поколінню, що вони не йдуть за оздоровлюючим закликом, щоб переводити ротаційну систему в поодиноких організаціях і установах й цим самим вони не дають можливості молоді включуватися в працю, яка ступнево могла б переводити в життя нові й оригінальні методи роботи та надати йому барви й ритму сучасности.

Дискусія заторкувала теж плянування контестанток їхні особисті проблеми, їхні заінтересування, а також погляди на товариську етикету, товариські взаємовідносини й на проблему мішаних подруж.

Однією з перших функцій новообраної „Міс Союзівки" та її дружок було вручення нагород УНСоюзу фіналістам тенісового турніру, який відбувався в суботу і в неділю на кортах Союзівки. Церемонілл вручення нагород відбулася в неділю по полудні, безпосередньо після закінчення фінальних гор в чотирьох групах.

Роман Ракочий, д-р Володимир Гук...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

тий раз — із шістьох — примат цього турніру, перемагаючи у фіналі Андрія Пащука, 6:3, 6:1. У півфіналах, д-р Гук переміг Ігора Сохана, 6:2, 6:2, а Пащук — Б. Кучинського, минулорічного переможця, 2:6, 6:3, 7:6.

В рунді переможених, тобто змагунів з одною програною, переможцем вийшов Юрій Вальчук над Юрієм Витановичем, 6:4, 4:6. 7:5.

В такій же групі сеньйорів, Андрій Гончаренко замаркував свій перший успіх, перемагаючи у фінальній грі заслуженого і загально шанованого сеньйора українського тенісу, д-ра Ярослава Рожанковського, 6:4, 6:7, 6:3.

Організаторами цього турніру, якому ще в п'ятницю вечером грозила літньо-осіння буря, були, як і в попередніх роках, змагуни Зенон Снилик і Юрій Савчак, чільні, активні українські тенісисти, які плекають цей спорт серед старших і молоді. Нагороди УНС вручили фіналістам новообрана Міс Союзівка, Люба Мостова, її дружки Мирослава Левенець і Уліта Ольшанівська, після закінчення фінальних гор в усіх чотирьох групах в неділю по полудні при чудовій, соняшній погоді в присутності багатьох учасників турніру та численних глядачів. Короткими словами подяки учасникам і гратуляціями фіналістам відмітили успішне переведення цього турніру З. Снилик і В. Квас, управитель Союзівки, який втішається особливою популярністю серед українських тенісистів своїм зрозумінням для цього спорту. В. Квас склав гратуляції фіналістам та подяку організаторам, прообіцюючи удосконалення тенісових улаштувань на Союзівці в слідуючому році.

З Волі Всевишнього, дня 9-го вересня 1974 року відійшов від нас у Вічність

СЛ. П.
МИХАЙЛО ДВОРЯН

довголітній директор рідних шкіл, похований у Барстові, полудгева Каліфорнія.

У тяжкому смутку —
ЖІНКА, ДІТИ І ВНУКИ
Родина в Україні й Америці

Вакаційний „Ярмарок" у Гантері

У суботу 24-го серпня, в Гантері, в пансіоні „Ксеня", відбувся оригінальний „Вакаційний Літературно-Мистецький Ярмарок", чистий прихід з якого призначено на потреби ЛМКлюбу в Ню Йорку. „Ярмарок", коротким словом, відкрив голова ЛМКлюбу, інж. Іван Жуковський, який привітав виконавців програми, господарів пансіону „Ксеня", Ольгу і Володимира Кобзярів, та численних місцевих і позамісцевих гостей. З читанням есеїв, гуморесок та фейлетонів виступали письменники: Уляна Любович, Микола Понеділок та Ів. Керницький-Ікер, а відома співачка, Ганна Шерей. виконала 5 народних пісень, при фортепіяновому супроводі д-ра Ігора Соневицького. Детройтський гість, мистець і карикатурист, Едвард Козак-Еко, порадував численно зібрану громаду прихильників його мистецтва, дотепною „рисунковою історією" п. з. „1 000 голов у квадраті". Наприкінці інж. Іван Жуковський подякував усім гостям за участь і виконавцям програми „Ярмарку". які зрезигнували з авторських гонорарів у користь ЛМКлюбу, та висловив окрему подяку О. і В. Кобзярам, що безкоштовно відпустили на той вечір залю пансіону „Ксеня".

Членів та прихильників Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляємо. що Клюб відкриває осінній сезон у п'ятницю 20 вересня ц. р., традиційним „Вечором повакаційних споминів" з цікавою й багатою програмою.

Б. Б.

СІМ ХУДИХ ЛІТ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

мислу. А коли прийшла загальна господарська скрута, японська господарка стала неначе перед величезною стіною, якої не перестрибнути, ні не знати як її усунути, чи обійти. Тяжкий стан погіршує ще найвища в промислових країнах інфляція, бо аж 30 відсотків у річному відношенні.

І серед того всього на перший погляд дуже парадоксальне потягнення: загальна підвишка платень робітникам на 30 відсотків. Одні обсерватори бачать у тій підвишці початок нової хвилі інфляції, обмеження конкуренційности японських виробів, а тим самим дальший спад затруднення й виробничого показчика, що може вдарити дуже дошкульно по японській економіці, яка дотепер зростала на 10 відсотків річно. Інші обсерватори бачать у тій загальній підвишці платень підготову до нової господарської офензиви Японії. Аргументують вони так: японці вміють перетерпіти спокійно трудне положення і їм у першу чергу треба зберегти й зміцнити солідарність фронту праці й капіталу та зацікавити їх у спільних збільшених зусиллях. Підприємці мали свої товсті роки й тепер пора поділитися з робітництвом. Головну увагу звертають японці не так на розбудову дотеперішніх великих ринків, як на створення нових. У цьому вони, мабуть, вбачають розв'язку своїх великих труднощів. Реакція їхніх господарських кіл дуже типова. Після заскочення й шоку, спричинених несподіваними невдачами, приходить до голосу постава: потерпіти нам прийдеться чимало, але все одно ми знайдемо дорогу виходу зі скрути.

Японські господарські діячі зуміли дотепер добитися корисних умов з арабськими країнами — продуцентами нафтової ропи, збільшили свою активність на терені Південної Америки й деяких азійських країн і, найважливіше, почали методично опрацьовувати величезний людською масою і потребами ринок Китаю. З різних причин небагато відомо про їхні заходи, успіхи й неуспіхи на китайському терені. Тільки час від часу приходять відомості про японські будування цілих заводів на терені Китаю, про допомогу в технічно - транспортовому озброєнні країни, чи сенсаційні донесення про величезний зріст достав до Японії китайської нафтової ропи і її дериватівів. З чого слід би робити висновок, що на терені Китаю відкрито великі поклади цього необхідного сирівцю.

Є й прояви, що викликають великі застереження: саме тепер, в місяці вересні, має бути остаточно підписана перша велика умова Японії з СССР про японську позичку СССР у сумі більше мільярда долярів для зфінансування вугляних копалин та природного газу в Якутії. Платили б большевики Японії, видобутими за японські гроші і при допомозі японської технології, вугіллям, газом, деревом. Це мала б бути перша з інших цього роду умов на велику скалю. Очевидно, що після японського капіталу попливли б в СССР й інші. І в цьому велика загроза, бо кожен знає наміри і пляни Москви.

Всі ці японські заходи вказують на непослабну динаміку й енергію відродженої Японії. Одначе це ще не пересуджує, чи в Японії настане нове господарське чудо і чи вона, серед господарського хаосу і скрути світу, увійде в новий етап буйного господарського розвитку.

Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
ВІДДІЛ НЮ ЙОРК
з жалем повідомляє,
що 12-го вересня 1974 року упокоївся в Бозі
на 73-му році життя

СЛ. П.
Інж. ІВАН ЯМРОЗИК

член Нюйоркського Відділу ТУІА та активний громадський діяч.

Достойній Дружині Покійного, Дітям та усій горем опечаленій Родині, складаємо найглибші співчуття.

Замість квітів на могилу Приятеля

бл. п. д-ра ВОЛОДИМИРА РУДНИЦЬКОГО

довголітнього Голови Літ.-Мистецького Клюбу у Філядельфії, заслуженого для справ української культури, жертвую 10.00 долярів на Суспільну Службу Комбатантів.

ВШ. Родині — вислови співчуття.

Філядельфія, Па. — Марія СТРУТИНСЬКА

Замість квітів на свіжу могилу Незабутнього Побратима-Фронтовика

св. п. інж. ІВАНА ВІНТОНЯКА

складаю 20.00 дол. (двадцять) на Суспільну Службу Комбатанта.

Михайло ДЕМЯНЧУК з Родиною

Осиротілій Родині, висловлюємо глибоке співчуття.

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА ПРИ ПАРАФІЇ СВ. МИХАЇЛА В ЙОНКЕРСІ

Бути учителем школи українознавства — нелегка річ. Треба поборювати не тільки ті труднощі, які зустрічає педагог у своїй праці в нормальній школі і в нормальних обставинах, а ще й ті, що виникають у зв'язку з нашим перебуванням у не своїй, а одночасно своїй країні. Живемо в чужому — для нас старших — а для молодих, тут народжених, уже рідному оточенні. Зберегти себе як національно окремішню одиницю, зберегти українську мову в обставинах накинутих ворожою окупацією було не так тяжко, бо це викликалось почуттям протесту проти гнобителів. Тут у західньому світі гнобителів нема. Ми можемо вільно вживати рідну мову, ніхто нам цього не забороняє. І тут витворюється дивна ситуація: гнобителями для цієї, тут народженої молоді, роблятся батьки, — які посилають до шкіл українознавства, — учителі, громадські організації, що без кінця повторюють національні гасла, що змушують говорити українською мовою. Пригадується карикатура з „Лиса Микити", де батько тягне за руку сина до укр. школи, а син з розпукою питається: „тату, чому я щосуботи мушу бути українцем?" Отже той самий протест проти „мусу". Але що ж робити? Чи здатися на те, щоб цю нашу молодь поглинула чужа а їм уже рідна, нам, дійсність? Чи дозволити їм відійти?

Отже кожний з нас, старших, скаже ні!

Будьмо таки гнобителями, але пам'ятаймо, що не лише „гноблення", нагадування, а й приклад послідовний і повсякденний, постійне вживання чистої української мови (або хоч говірки) і постійний нагляд над виконуванням домашніх завдань до школи українознавства зможе хоча в деякій мірі запобігти денаціоналізації дітей.

Наші школи українознавства стоять на високому рівні. Але праця в них робиться щодалі труднішою, щораз менше дітей, які добре знають українську мову.

Наша школа українознавства при парафії св. Михаїла в Йонкерсі розпочала своє існування в тяжких обставинах, але поволі досягла добрих наслідків та виказалася добрими успіхами своїх учнів. Проте число цих учнів, дійшовши свого вершка, почало знижуватись. І так на початку минулого 1973-74 шкільного року, учнів було 124, а скінчило рік тільки 114, 10 з них склали матуральні іспити. Школу провадить 5 кваліфікованих учителів на чолі з директором, Ол. Кулиничем. Маємо катехита, о. Романа Білецького, який вчить релігії і троє випускників педагогічного курсу Шкільної Ради, які провадять регулярне навчання або заступають хворих учителів.

При школі існує Батьківський комітет, який надзвичайно активно опікується школою. Шкільний рік розпочався 15 вересня 1973 року. 10-го грудня того ж року відбулося спільне засідання Батьківського комітету і всіх громадських організацій Йонкерсу. Постановлено провести енергійну акцію за втягненням дітей до школи українознавства та для придбання коштів. З цією метою було влаштовано коляду, концерт - равт з показом народної ноші та забавою і традиційний пікнік на закінчення шкільного року.

Як і попередніх років школа влаштувала Шевченківський концерт - академію, який відбувся 10-го березня 1974 р. з програмою, яку виконали самі учні.

Дня 11-го травня 10 учнів, а саме: Христина - Марія Винник, Марія Дудар, Роман Іванчишин, Лідія Кащак, Софія Кіпюк, Ірена Ковальчик, Ляриса Кулинич, Андрій Мороз, Роман Узденчук і Роман Чавс приступили до письмових матуральних іспитів, а 18-го травня — до усних. З 10-ох учнів одна — Ляриса Кулинич — одержала матуральне свідоцтво з визначним успіхом. Інші мали дуже добрий, добрий і один — достатній успіхи.

9-го червня відбулося закінчення шкільного року з роздачею свідоцтв і короткою програмою та пікніком на новопридбаній церковній площі.

Скінчили ми ще один шкільний рік з подвійним почуттям, з почуттям задоволення з виконаного обов'язку і одночасно з гнітючим почуттям тривоги за майбутнє нашої молоді. І хочеться скінчити це коротке слово про школу українознавства в Йонкерсі закликом до батьків: допоможіть! Допоможіть школі українознавства зберегти ваших дітей для вас і для української спільноти. Не обмежуйтесь лише посиланням або відвозженням своїх дітей до школи і забиранням їх після навчання автом додому. Поцікавтеся їх працею, допоможіть їм, догляньте їх, а головне — плекайте в родині і в українським товаристві українську мову, українські традиції. І не забувайте за українську книжку. І так з Божою і вашою допомогою розпочнемо новий 1974 - 75 рік 14 вересня 1974 року.

Наталія Холодна

АРХІПЕЛАГ „МОВЧАЗНА УКРАЇНА"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

московської пропаганди для українців за кордоном Ол. Підсуха побував у Алтайському краї, там, де колись на засланні жив автор „Чорного озера" Гжицький. „Майже всюди на кожній зустрічі, коли головуючий надавав нам слово, в залі лунало багатоголосно: Читайте по-українському! З кожним виступом все більше переконуємось, що на Алтаї люблять читати твори українських письменників, багато хто розуміє українську мову!"

Таке писав О. Підсуха, не додавши, що на Алтай українських книг і газет не допускає московська влада, а київська про це не сміє дбати. Вірний слуга Кремля О. Підсуха навіть не заїкнувся, що на Алтаї він усюди говорив по-російському і та що його виступ теж організовано в російському дусі; лише під тиском „багатоголосного" протесту присутніх „алтайців" він читав теж свої українські вірші.

Автор книги „Українці в СССР поза кордонами УРСР" д-р М. Марунчак правильно пише: — Як у всьому СССР, так і на Алтаї українці не сміють „жити під прапором української культури". Всюди на „шостій частині світу", що її займає європейсько - азійська Росія, українців звуть „алтайцями", „казахами", „сибіряками", „далекосхідняками", чи просто „радянськими людьми", аби тільки не назвати їх власним національним іменем: українці.

Відсвіжуючи наші знання про мільйони українських заточенців на островах того дбайливо затаюваного Архіпелагу „Мовчазна Україна", дослідник д-р М. Марунчак збуджує теж сумління багатьох осіб між нами, яких до сну заколисали московські „культуртрегери" типу О. Підсухи. Книга д-ра Марунчака нагадує теж нам усім, що їхні поїздки — і такі виступи, як Гнатюка та Мірошниченко! — є створюванням димової завіси з метою приховати від людського ока безоглядну русифікацію десяти мільйонів українців на островах Архіпелагу „Мовчазної, але Нескореної України"!

Український Народний Союз проголошує ЮВІЛЕЙНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

В СОЮЗОВИХ ОКРУГАХ ДЛЯ ЗАПОЧАТКУВАННЯ ОСІННЬОЇ КАМПАНІЇ 1974 РОКУ

КЛИЧ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ Є ЗДОБУТИ 6.000 ЧЛЕНІВ І ДІЙТИ ДО РЕКОРДОВОГО ЧИСЛА — 90.000 ЧЛЕНІВ В УНСОЮЗІ".

Дата нарад	Місцевість і місце нарад	Передбачені промовці
П'ЯТНИЦЯ, 20-го ВЕРЕСНЯ	КЛИВЛЕНД Кафетерія церкви св. Йосафата 5720 Стейт Ровд — ПАРМА ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ Початок 7-ма год. веч.	Уляна Дячук, Тарас Шмагала, Богдан Футей
СУБОТА, 21-го ВЕРЕСНЯ	БОСТОН Заля УКЦеркви 148 Форест Гілс вул. Джемейка Плейнс Початок 6-та год. веч.	Марія Душник, Анна Чопик
СУБОТА, 21-го ВЕРЕСНЯ	СТ. ЛУЇС Заля Українського Народного Дому 2838 Магнолія Авеню Початок 6:30 веч. (ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ ОКРУГИ)	Уляна Дячук
СУБОТА, 21-го ВЕРЕСНЯ	КЕНЗАС СИТІ Дім Українського Народного Союзу 10 Н. Феррі вул. Початок 7-ма год. веч.	Мирон Куропась
НЕДІЛЯ, 22-го ВЕРЕСНЯ	ВУНСАКЕТ Заля УПЦеркви св. Михаїла 74 Гарріс Авеню Початок 2-га год. по пол.	Марія Душник
НЕДІЛЯ, 22-го ВЕРЕСНЯ	ФІЛЯДЕЛЬФІЯ Дім Українського Народного Союзу 5004 Н. Олд Йорк Рд. Початок год. 2-га по пол.	Володимир Сохан, Богдан Гаваткo, Іван Скальчук, Іван Одежинський
НЕДІЛЯ, 22-го ВЕРЕСНЯ	ДЕТРОЙТ Оселя „Київ" МекНеллі Рд. Вайтморе Лейк Початок год. 2-га по пол.	Степан Гаврищ, Іван Ващук, Євген Репета
НЕДІЛЯ, 22-го ВЕРЕСНЯ	ОМАГА Заля УКЦеркви при 16-ій і Марта вулицях Початок 12:30 по пол.	Мирон Куропась

Пам'яті мого друга сл. п. Івана Микитина

Син Галицької частини Карпат, Печеніжина, де він народився 10 квітня 1900 р. сл. п. Іван був жертвою тієї кривди, яка ділялась українському народові та нашій молоді під чужою займанщиною. У нього був великий нахил до науки, як і в тисячі української молоді, але в тодішніх умовинах життя, у нашім окупованим краю, студії були неможливі. Вибрав собі твердий реміснячий фах-коваля.

Печеніжин, край Довбуша, в якім він проводив свої подвиги, прекрасна карпатська природа й народні оповідання, вполїли любов у серці молодого Івана до рідної землі.

При кінці Першої світової війни вступає добровільцем до Української Галицької Армії, бере участь у поході на Київ, хворіє на тиф, який десяткував ряди української армії. З кадрою УСС-ів дістається на Закарпаття до Ужгороду, звідкіля повертається на короткий час до рідного Печеніжина. Як свідомому українцеві, польська адміністрація прямо унеможливлювала життя і він переходить на постійно до В. Бичкова на Карпатській Україні. Живучи у прикордонній полосі, він виконує цінну службу зв'язкового й кур'єра українського підпілля. Тут одружується з Василиною Йосипчук, національно свідомою дівчиною, яка ціле життя була йому вірною помічницею в його багатогранній громадській роботі, дома й на еміграції.

У В. Бичкові включається повністю в активне культурне життя: в Т-ві „Просвіта", оркестрі, грає на флейті, в драматичному гуртку, який згодом став основою державного театру Карпатської України „Нова Сцена", разом з дружиною співає у хорі, який брав участь на культурних здвигах в Карпатській Україні та навіть у Празі його обирають заступником місцевого команданта „Карпатської Січі". Придбавши згодом потрібні машини для направи доріг, він стає відповідальним за найважливіший відтинок дороги Перечин-Хуст, відтинок, що перейшов в історію під час федеративної державности Карпатської України, як „дорога життя".

Оцінюючи вагу освіти, своїх двох синів посилає до української гімназії в Ржевницях і відтак в Моджанах коло Праги. Під час вакацій, в його гостинній хаті перебувають не тільки його власні сини, але й ті учениіи, що не мали рідної хати й не мали куди під час вакацій притулитись.

В добі трагедії Карпатської України переїжджає з родиною до Відня. Сини в гімназії у Моджанах кінчають школу, а він з дружиною попадають до Німеччини на фізичні праці. Після Другої світової війни він опиняється з родиною в Авгсбургу, а в 1950 р. переїжджає до ЗСА і залишається в Трентоні.

У Трентоні знову розгортає широку громадську працю. Стає членом ОДВУ, Т-ва Прихильників УНРади, постійним головою філії Карпатського Союзу, членом основником і заступником голови Українського Народного Дому, членом Крайової Управи Т-ва Гуцулів, членом управи Т-ва За Патріярхат УКЦеркви й ін.

Доля наділила св. п. Івана не тільки твердим фахом, але й твердим шляхом життя. Був людиною приємної, спокійної, дружньої вдачі, говорив мало, зате всюди в організаціях були замітні сліди його невтомної праці. Був людиною твердих національних переконань, кришталевого характеру, великих моральних якостей і щирого українського серця. Його вірна дружина Василина, вповні розуміла його національну працю та сама брала в ній активну участь. Їхній гостинний дім в Трентоні був постійно відкритий для всіх потребуючих. Як голова філії Карпатського Союзу він брав участь в З'їзді „Карпатських Українців Америки й Канади, у вересні 1972 р. на „Верховині".

Відійшов, прикладний муж, батько, щиросердечний друг і вірний громадянин, осиротивши свою улюблену родину, карпатських земляків і цілу нашу українську громаду.

В. Шандор

ТАРЗАН, 7176. СУДДЯ БРАНД СУМНІВАЄТЬСЯ

— Ерік! Тарзан і я переконані, що Луанда є головною квартирою цієї банди браконьєрів!

— Ми, пане судде Бранде, вирішили прослідити до кінця це жахливе браконьєрство, що винищує таку велику кількість тварин!

— Але чому ви прийшли саме до мене?

— Ми переконані, що провідник цієї банди має захисників — може навіть серед урядовців — бо чому ж досі його не засуджено!?

— Це досить серйозне обвинувачення, Петре! Я не думаю, що така ситуація тут існує... Всі публічні службовці є поза підозрінням!

— Ми думали, що ви зможете подати нам інформації, на підставі яких ми могли б розпочати наше слідство!

— Вибачте, друзі... Тому, що я займаю пост судді, то не можу бути вмішаним у ваші плани... Крім того, я не вірю, що щось таке тут діється!